

Ministeren

Retsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Orientering om dom fra Højesteret om manglende mulighed for at straffe en udlænding for overtrædelse af kontrolforpligtelser i en periode, hvor udlændingen var udrejst af Danmark

1. Højesteret har den 27. september 2024 afsagt dom i en sag om bl.a. manglende overholdelse af melde-, opholds- og underretningspligt i en periode, hvor udlændingen var udrejst af Danmark. Højesteret fastslår i dommen, at der ikke i medfør af hjemrejseloven er hjemmel til at straffe en udlænding for manglende overholdelse af pålagte kontrolforpligtelser i en periode, hvor udlændingen har været udrejst af Danmark, når udrejsen er sket med henblik på at tage varigt ophold i et andet land.

Sagen angår en statsløs palæstinenser fra Syrien, der i november 2020 blev udvist ved dom, hvorved den pågældendes opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (asyl) bortfaldt. I april 2021 pålagde Hjemrejsestyrelsen udlændingen melde-, opholds- og underretningspligt. Udlændingen blev efterfølgende tiltalt for at have overtrådt sine kontrolforpligtelser i perioden fra 31. maj 2021 til den 4. januar 2023.

Det blev i sagen bevismæssigt lagt til grund, at udlændingen i en del af denne periode først havde opholdt sig i Sverige og siden i Tyskland, hvor han sammen med sin familie havde søgt om asyl med henblik på at tage varigt ophold der.

Det principielle spørgsmål for Højesteret var, om der efter hjemrejselovens regler er hjemmel til at straffe den pågældende udlænding for at have undladt at overholde sine pålagte kontrolforpligtelser i den periode, hvor udlændingen ikke havde opholdt sig i Danmark.

Højesteret henviste til, at efter hjemrejselovens § 1, stk. 1, har udlændinge, der ikke har ret til at opholde sig i Danmark efter reglerne i udlændingelovens kapitel 1 og 3-5, pligt til at udrejse, og at det af bemærkningerne til loven fremgår, at ved udrejse forstås, at udlændingen forlader Danmarks territorium, jf. Folketingstidende 2021-21, tillæg A, lovforslag nr. L 203, s. 110. Højesteret henviste endvidere til, at det følger af bemærkningerne til loven, at formålet med loven er, at myndighederne har de fornødne redskaber til at understøtte, at udlændinge, som ikke (længere) har ret til lovligt at opholde sig på Danmarks territorium, udrejses, jf. Folke-

28. oktober 2024

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Udsendelse
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sags nr. 2024 - 15017
Akt-id 2838023

tingstidende 2020-21, tillæg A, lovforslag nr. L 203, s. 17. Højesteret henviste derudover til, at det af bemærkningerne til hjemrejseloven fremgår, at kontrolforpligtelserne er fastsat for at motivere udlændinge, der ikke udrejser i overensstemmelse med forpligtelsen hertil, til at medvirke til deres sags behandling og til udrejisen, jf. Folketingstidende 2021-21, tillæg A, lovforslag nr. L 203, s. 70.

Højesteret bemærkede herefter, at det hverken i hjemrejseloven eller bemærkningerne hertil er angivet, at en udvist udlændings udrejsepligt indebærer, at den pågældende skal udrejse til et land, hvorfra den pågældende ikke vil kunne tilbagesendes til Danmark.

Højesteret fandt på den baggrund, at der ikke er hjemmel til i medfør af hjemrejselovens § 23, stk. 2, jf. straffelovens § 1, at straffe en udvist udlænding for overtrædelse af pålagte kontrolforpligtelser, når vedkommende har forladt Danmark med henblik på at tage varigt ophold i et andet land.

Udlændingen blev herefter alene fundet skyldig i overtrædelse af de pålagte kontrolforpligtelser i den periode, hvor han havde opholdt sig i Danmark.

2. Justitsministeriet har oplyst, at Rigsadvokaten den 2. oktober 2024 har udsendt en instruks til alle embeder med henblik på at sikre, at der ikke sker strafforfølgning for overtrædelse af en pålagt melde-, opholds- eller underretningspligt i verserende straffesager, hvor det kan lægges til grund, at vedkommende i den pågældende periode har forladt Danmark med henblik på at tage varigt ophold i et andet land. Rigsadvokaten har samtidig anmodet alle embeder om at sikre, at der tages stilling til løsladelse af eventuelle arrestanter, samt om der er grundlag for evt. anke af byretsdomme, som ikke er endeligt afgjort. Rigsadvokaten har endvidere informeret alle embeder om, at håndteringen af endeligt afgjorte straffesager afventer, at det indledningsvist undersøges, hvordan tidligere afgjorte sager omfattet af problemstillingen kan identificeres. Rigsadvokatens redegørelse af 4. oktober 2024 om dommen er vedlagt.

Rigsadvokaten har derudover oplyst, at Rigsadvokatens retningslinjer ved behandling af sager om overtrædelse af melde-, opholds- og underretningspligt er blevet opdateret i overensstemmelse med dommen.

3. Udlændinge- og Integrationsministeriet er ved at vurdere, om dommen fra Højesteret giver anledning til at foretage ændringer i hjemrejseloven eller bemærkningerne hertil.

Udlændinge- og Integrationsministeriet vil vende tilbage over for udvalget, når afdekningen af de afledte konsekvenser, herunder i forhold til endeligt afgjorte straffesager, er tilendebragt.

Jeg har samtidig orienteret Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg.

Dommen vedlægges til orientering.

Med venlig hilsen

Kaare Dybvad Bek